

УДК 339.524

*Прус Л.Р.,
канд. екон. наук, доц.,
зав. відділу дослідження проблем адміністрування митних платежів,
Науково-дослідний центру митної справи
Науково-дослідного інституту фіскальної політики
Університету державної фіскальної служби України*

ІНФОРМАЦІЙНА ВЗАЄМОДІЯ МИТНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ З ГРОМАДЯНАМИ ЩОДО ПРОПУСКУ ТОВАРІВ, ЩО ПЕРЕМІЩУЮТЬ (ПЕРЕСИЛАЮТЬ) ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Постановка проблеми. В умовах посилення інтеграційних процесів, збільшення товарообороту й пасажиропотоків між країнами та зростання обсягів зовнішньоекономічних операцій стрімко зростають і обсяги митної інформації. Саме тому, усі напрямки діяльності митних адміністрацій пов'язані із великими масивами інформації. Зокрема, одним із таких видів діяльності є інформування та консультування громадян щодо чинних митних правил та порядку виконання митних формальностей із метою дотримання вимог законодавства з питань державної митної справи.

Забезпечення в установленому порядку громадян інформацією з митних питань є однією з функцій митних відомств держав – відповідно до стандартів Кіотської конвенції, зокрема розділу 9. Іншими нормативними актами ВМО, що унормовують інформування громадян з питань державної митної справи є:

1) Рекомендації (1999 р.) по використанню World Wide Web сайтів митних адміністрацій, в яких зазначається інформація, яка повинна бути розміщена на веб-сайтах митниць, включаючи інформацію для мандрівників і торговців. У ній також описано подання контактної інформації митниці, включаючи адреси електронної пошти, які будуть доступними для громадськості;

2) Оновлена Арушська декларація. П. 3 переглянутої Арушської декларації підкреслює, що клієнти митниці мають право на високий ступінь впевненості і передбачуваності своїх відносин з митницею. Митне законодавство, правила, процедури та адміністративні норми повинні бути оприлюднені, легко доступні і застосовуватися єдиним і послідовним чином. Базис прийняття рішень на розсуд митниці повинен бути чітко окресленим. Також зазначається необхідність розробки правил або стандартів обслуговування клієнтів, що передбачають рівень послуг, який клієнти можуть очікувати від митниці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну основу інформаційної взаємодії митних адміністрацій з громадянами становлять праці таких вчених і практиків: Андреев О. А. [1], Беляков Р. А. [2], Гармонніков С. М. [4], Гладких А. Г. [5], Єршов О. Д. [6-7], Скудалова Т. В. [8], Таранов О. В. [9], Цивінський Р. В. [10] та ін. Питання інформування фізичних осіб про правила переміщення товарів через митний кордон Союзу були вивчені С. М. Гамідуллаєвим [3]. Слід зазначити, що, незважаючи на очевидну цінність зазначених робіт, в них не відображено комплексного

розгляду актуальних питань інформування щодо митного регулювання переміщення товарів фізичними особами.

Отже, на сьогодні першочерговим кроком на шляху до вирішення зазначеної проблематики є вироблення пропозицій щодо удосконалення інформаційної взаємодії митниць та громадян, що перетинають митний кордон, шляхом впровадження інформаційних ресурсів, які б забезпечували їх достатнім обсягом інформації щодо чинних митних правил та порядку виконання митних формальностей з метою дотримання вимог законодавства з питань державної митної справи.

Постановка завдання. Мета статті – охарактеризувати інформаційну взаємодію митних адміністрацій та громадян, зокрема шляхом вивчення міжнародного досвіду інформування та консультування громадян митними органами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система інформаційної взаємодії митних адміністрацій та громадян складається з двох основних елементів, а саме: інформування та консультування. Інформування митними адміністраціями громадян – дії з надання та поширення інформації про митні правила та виконання митних формальностей зацікавленим особам у встановленому законом порядку.

За ознакою «сторони відносин» і «застосування засобів інформування» можна виділити види поширення інформації: просте (самостійне); складне (у взаємодії) і його підвиди – пряме і непряме складне поширення інформації; із застосуванням засобів інформування, безпосереднє. Також залежно від поширення і надання відомостей виокремлюють надання інформації (потрібно оприлюднити інформацію для загального відома при її наданні певним особам) і повідомлення про поширення інформації (потрібно оповістити певних осіб про поширені відомості). Для позначення способу комунікації, відмінного від «доступу до інформації», вживають термін «доведення інформації».

Для уніфікації правового регулювання застосування об'єктів, за допомогою яких розпорядник інформації здійснює поширення інформації (Інтернет-сайт, інформаційний стенд, автовідповідач тощо), варто застосовувати термін «засіб інформування». При цьому засобом інформування є технічний засіб, технологічний пристрій або інформаційна система, які застосовуються митною адміністрацією для інформування зацікавлених осіб. При цьому інформація з митних питань залежно від ступеня відкритості поділяється на відкриту інформацію, а також на інформацію, доступ до якої обмежується нормативними актами (закриту/службову інформацію).

Аналіз наукових джерел з комунікативного менеджменту дозволяє виділити комунікативні інформаційні правовідносини за ознакою «об'єкт правовідносин – комунікація», правова специфіка якого обґрунтована в дискусії про розмежування «права на комунікацію» і «права на інформацію». При цьому, комунікативні інформаційні правовідносини варто розглядати як вид інформаційних правових відносин, об'єктом яких є комунікація. До них віднесені «доступ до інформації» та «доведення інформації». Спосіб комунікації «доступ до інформації» реалізує права користувачів на отримання і використання інформації і обов'язки митної адміністрації, як розпорядника інформації щодо забезпечення доступності такої інформації. Спосіб комунікації «доведення інформації» реалізує права митної адміністрації, як розпорядника інформації та обов'язки користувачів інформацією при поширенні і наданні інформації.

Комунікативні інформаційні правовідносини здійснюються між митною адміністрацією та користувачами інформації при забезпеченні використання відомостей розпорядника. Митна адміністрація здійснює комунікативні інформаційні правовідносини з громадянами і організаціями при забезпеченні використання інформації України та інших власників. Розмежування комунікативних і предметних інформаційних відносин дозволяє конкретизувати здійснення правового регулювання відносин митної адміністрації з громадянами та організаціями при забезпеченні користування інформацією України та інших розпорядників.

Залежно від особливостей адміністративно-правового регулювання, наявності в структурі правовідносин поширення інформації додаткових суб'єктів, які виступають посередниками інформування, і об'єктів, що слугують засобами інформування, можна запропонувати класифікацію адміністративних форм інформування, яке здійснюється митною адміністрацією:

I форма – складне опосередковане інформування: митна адміністрація здійснює поширення інформації у взаємодії з іншими особами (залізницею, міжнародними аеропортами, прикордонною службою, посольствами держав, турагентствами, міжнародними перевізниками, ЗМІ, митними адміністраціями тощо) і з використанням їх засобів інформування;

II форма – просте опосередковане інформування: митна адміністрація здійснює поширення інформації самостійно і з використанням своїх засобів інформування;

III форма – складне безпосереднє інформування: митна адміністрація здійснює поширення інформації у взаємодії з іншими особами, які інформують громадян без використання засобів інформування;

IV форма – просте безпосереднє інформування: митна адміністрація здійснює поширення інформації самостійно і без використання засобів інформування.

Форми інформування виділені за особливостями структури правовідносин поширення інформації, а саме: наявністю або відсутністю суб'єкта – посередника інформування, і об'єкта – засоби інформування. Правовідносини поширення інформації розподілені: за першою ознакою – на прості (без участі посередника інформування) і складні (з участю посередника інформування); за другою ознакою – на опосередковані (із застосуванням засобів інформування) і безпосередні (без застосування засобів інформування).

При цьому, офіційний сайт митної адміністрації в інформаційно-телекомунікаційній мережі Інтернет є багатофункціональним засобом інформування. Він застосовується, крім забезпечення доступу до інформації, при поширенні інформації, безпосередньо зачіпає права і свободи громадян (фізичних осіб) і безпосередньо стосується прав і обов'язків організацій, при поширенні іншої інформації на розсуд розпорядника інформації, якщо інше не передбачено законами, при наданні інформації певним особам, при здійсненні інших правовідносин.

Поширення інформації (відкрите інформування) і надання інформації (закрите інформування) є видами інформування, які виділяються на логічній основі «тип множини користувачів інформацією» (відкрита чи закрита множина елементів).

Комунікативні інформаційні правовідносини «доступу до інформації» та «забезпечення доступу до інформації» реалізують права користувачів шукати і отримувати інформацію і кореспондуючі обов'язки розпорядника інформації передавати і поширювати інформацію. Комунікативні інформаційні правовідносини «доведення інформації та забезпечення доведення інформації» реалізують правомочність розпорядника інформації і кореспондуючі обов'язки користувачів.

Ефективність інформування громадян значною мірою залежить від способів та засобів, за допомогою яких воно здійснюється. Варто зауважити, що в різних країнах митні органи використовують різні способи надання та доступу до інформації, що залежить від стану інформаційних технологій і засобів зв'язку, обсягів фінансування та рівня розвитку митної адміністрації.

Цікавим є досвід Азербайджану, де Державний митний комітет продовжує працювати над інтеграцією митних послуг в портал е-уряду, розширювати можливості сплати митних зборів та інших процедур через різні сервіси. У зв'язку з цим на прикордонних пунктах вже встановлено 60 інформаційних кіосків. З їх допомогою громадяни отримали можливість вирішення своїх проблем, пов'язаних з митними послугами, без звернення до митних органів. На сайті комітету є лише загальна інформація для фізичних осіб з мінімальними даними щодо митних правил та формальностей.

Частина митних послуг, зокрема з інформування, передано Службі ASAN (надає послуги 8 державних агентств, була відкрита в січні 2013 року), яка сприяє більш широкому використанню електронних послуг серед населення, що дозволить охопити і ті райони, де поки немає митних органів, наприклад Бардінський. Оскільки митна сфера є досить специфічною, передається Службі ASAN лише частина митних функцій. Так, сервіс ASAN дозволяє скористатись своїм клієнтам послугами щодо електронного декларування, попередньої електронної декларації, видачі офіційних сертифікатів на імпортно-експортні операції і продовження терміну перебування в країні тимчасово імпортованих автомобілів. Поряд з цим, в інформаційних центрах ASAN будуть встановлені інформаційні кіоски Державного митного комітету.

Митна служба Сінгапуру для зручності громадян на своєму сайті пропонує для перегляду туристам відеоролик про митні правила та митні формальності 6 мовами та надає можливість для скачування відповідної брошури. При цьому на сайті є відсилка, що очікує фізичних осіб при порушенні митних правил.

На сайті Прикордонної агенції Канади оприлюднено для фізичних осіб значно більше структурованої інформації з питань переміщення (пересилання) товарів, зокрема вона згрупована в такі блоки:

- питання, які часто задаються;
- контрольний список нагадувань;
- інформація для туристів;

– інформація для громадян Канади, постійних мешканців, а також іноземних громадян, які повертаються до Канади, які вже працюють або навчаються тут, або тих, хто має дозвіл на тимчасове проживання.

Головне митне управління Китайської Народної Республіки достатньо презентативно відобразило на своєму офіційному сайті інформацію щодо митних формальностей у вигляді відеоролика, який у доступній, зрозумілій формі характеризує процес митного контролю та оформлення.

Федеральне бюро доходів Бразилії пропонує фізичним особам попередньо інформувати про переміщення товарів шляхом подання електронного документа, який доступний на веб-сайті органу і може бути заповнений, в тому числі, й за допомогою телефону, або через термінали самообслуговування в пунктах в'їзду в країну. На сайті зазначена інформація не лише щодо митних правил та формальностей, а й щодо наслідків можливих порушень митних правил. Також, є пам'ятки для туристів, що дозволено ввозити/вивозити в країну, що необхідно задекларувати і що заборонено,

для складання пасажирської декларації на товари. Окрім цього, на офіційному сайті оприлюднені відповіді на популярні запитання.

Бюро з митних питань та охорони кордонів США – це орган Департаменту національної безпеки США з правозастосування федерального законодавства, на який покладена відповідальність за питання, пов'язані з регулюванням і спрощенням міжнародної торгівлі, збором митних платежів та врегулюванням великої кількості законодавчих актів, включаючи ті, які стосуються виконання законів щодо американської зовнішньої політики, обігу наркотичних речовин та імміграції.

Як один з важливих підрозділів Департаменту національної безпеки, Бюро з митних питань та охорони кордонів США відіграє ключову роль в імplementації:

– Програми безпеки кордонів – всеосяжного багаторічного плану захисту кордонів США, що сприяє зменшенню незаконної імміграції;

– Електронної системи авторизації подорожей;

– Програми клієнтського обслуговування та безпеки «Глобальний в'їзд», розробленої для прискорення попередньої перевірки та обробки громадян США з малим ризиком та законних резидентів США, які постійно подорожують за кордон;

– Програми туризму західної півкулі;

– Системи електронних заяв;

– Он-лайн системи сповіщення щодо порушень у сфері торгівлі, яка надає її користувачам засоби конфіденційного сповіщення щодо підозрілих порушень у сфері торгівлі;

– Програми «Автоматизоване комерційне середовище»;

– Системи електронного декларування вантажів, що обробляє щоденно 30 тис. вантажівок, причому 42 % мита та податків збираються через цю систему завдяки більш ніж 11 тис. Інтернет-портальних рахунків.

Програма клієнтського обслуговування та безпеки «Глобальний в'їзд» дозволяє прискорити отримання дозволу на в'їзд в США туристам з низьким рівнем ризику. Громадяни в цій програмі здійснюють оформлення за допомогою автоматичних кіосків в деяких аеропортах. В цих кіосках можна здійснити свою ідентифікацію та заповнити митну декларацію. Кіоск видає туристу квитанцію трансакцій. При цьому туристи повинні бути попередньо схвалені для програми Global Entry. Всі кандидати проходять суворий контроль перед реєстрацією.

Програма NEXUS дозволяє попередньо зареєстрованим туристам, отримавши карту радіочастотної ідентифікації для використання при в'їзді до США і Канади, в'їхати через повітряний, наземний і морський порти в'їзду. Учасники програми використовують виділені смуги в зазначених північних прикордонних пунктах пропуску, кіоски NEXUS при в'їзді в Канаду по повітрю і кіоски Global Entry при в'їзді до США через канадські аеропорти.

Мережа SENTRI для туристів митної та прикордонної охорони США – програма, яка дозволяє прискорено отримати дозвіл для заздалегідь затверджених, з низьким рівнем ризику туристів після прибуття до США. При цьому подорожуючі використовують спеціальні смуги в південних портах сухопутного кордону. Туристи повинні бути попередньо схвалені для програми SENTRI.

Митна служба США і прикордонна охорона випустили нову форму митної декларації в друкованому та он-лайн вигляді, що розширює ідентифікацію членів сім'ї для туристів, що в'їжджають.

На сайті Customs and Border Protection (CBP) є повна інформація щодо перетину кордону та переміщення товарів громадянами, розмежована для іноземних громадян та громадян США та постійних жителів у формі відеороликів.

На сайті також є сервіс щодо актуальної інформації, необхідної в період очікування в аеропорту і прикордонній зоні, перш ніж розпочинається подорож, список корисних порад і додаткової інформації щодо перетину кордону та переміщення товарів.

Митна служба Фінляндії на своєму сайті також надає фізичним особам досить повну, деталізовану інформацію щодо митних правил та здійснення митних формальностей.

Однак, митна служба Фінляндії, як і більшість митних адміністрацій, не розміщує й не оприлюднює інформацію щодо митних правил інших країн. Додаткову інформацію надає фізичним особам Консультаційний відділ Митної служби (англійською мовою) за телефоном та допомогою анкетування (електронна анкета на сайті www.tulli.fi).

Митна служба Нової Зеландії інформує громадян щодо митних правил шляхом видання Порад подорожуючим різними мовами. У додатку інформаційного бюлетеня для громадян про митні правила Нової Зеландії наведено ставки мита, що застосовуються до деяких найчастіше імпортованих товарів.

Як правило, митні адміністрації не надають інформації про правила, що діють в інших країнах. Тому туристам рекомендують ознайомитися з певними порадами на офіційних сайтах. Поряд із цим, варто зазначити, що інформування та консультування митними адміністраціями громадян із питань державної митної справи має загальнодоступний характер та здійснюється безкоштовно.

Однак, про конкретні обмеження і правила, що стосуються ввезення, та існуючі в країні призначення, необхідно з'ясувати, наприклад, в консульському відділі посольства відповідної країни або в органів влади (відповідній митній адміністрації). Так, зокрема на офіційних сайтах посольств

Королівства Данія, Литовської Республіки, Естонської Республіки, Республіки Кенія, Латвійської Республіки, Швейцарії, Республіки Хорватії, Фінляндії, Угорщини, Туркменистану, Нової Зеландії, ЮАР тощо наведено необхідну мінімальну інформацію з митних питань для туристів.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, детальне вивчення проблематики інформаційного забезпечення громадян щодо пропуску товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон, дозволяє зробити висновок про необхідність удосконалення інформування та консультування митницями та митною адміністрацією в цілому. Представлені теоретичні положення обґрунтовують наукове поняття «інформування митними адміністраціями громадян», яке розвиває доктринальні положення про правовий зв'язок інформації митної адміністрації та інформації громадян в сучасних умовах, а також доповнюють понятійний апарат інформаційного права, розкриваючи структуру і функції поширення інформації, що здійснюється митною адміністрацією в системі державного управління. Якщо митна адміністрація практикує малоефективну односторонню модель зв'язків з громадянами, яка, по суті, є лише інформуванням, це призводить до зростання рівня порушень митних правил та низької правосвідомості громадян в цілому.

Бібліографічний список

1. Андреев О.А. Организационно-правовые проблемы перемещения товаров через таможенную границу Российской Федерации физическими лицами : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.14 / О.А. Андреев. – Нижний Новгород, 2004. – 23 с.
2. Беляков Р.А. О порядке перемещения товаров физическими лицами через таможенную границу Таможенного союза : [монография] / Р.А. Беляков, В.А. Карданов. – Москва : ЮСТИЦИЯ, 2016. – 76 с.
3. Гамидуллаев С.Н. Информационное обеспечение лиц, следующих через границу России, сведениями об актах таможенного законодательства и иных правовых актов : [отчет о НИР] / С.Н. Гамидуллаев ; [Исп. Крицкий С.П., Кнышов А.В., Минервина Н.С.]. – Ростов-на-Дону, 2010. – 185с.
4. Гармонников С.Н. Совершенствование административно-правового механизма таможенного оформления и таможенного контроля автотранспортных средств, перемещаемых через границы Союзного государства Беларуси и России / С.Н. Гармонников // Журнал российского права. – 2010. – № 4. – С. 124-130.
5. Гладких А.Г. Перемещение товаров в международных почтовых отправлениях (таможенно-правовой аспект) : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.14 / А.Г. Гладких. – Саратов, 2005. – 23 с.
6. Ершов А.Д. Инновационные модели мобильной организации таможенного контроля в международных скоростных пассажирских поездах Россия – Финляндия / А.Д. Ершов, С.А. Колосов // Вестник Российской таможенной академии. – 2011. – № 1. – С. 47-55.
7. Ершов А.Д. Информационное обеспечение управления в таможенной системе / А.Д. Ершов, П.С. Копанева. – М. : Знание, 2014. – 232 с.
8. Скудалова Т.В. Развитие научно-методических основ таможенного регулирования перемещения товаров физическими лицами через таможенную границу Таможенного союза : [монография] / Т.В. Скудалова, И.М. Моисеева ; Гос. казенное образовательное учреждение высш. проф. образования «Российская таможенная акад.». – Москва : Изд-во Российской таможенной акад., 2014. – 147 с.
9. Таранов А.В. К вопросу о принудительном взыскании таможенных платежей с физических лиц / А.В. Таранов // Финансовое право. – 2010. – № 8. – С. 36-39.
10. Цивинский Р.В. Таможенное регулирование международных почтовых отправок / Р.В. Цивинский // Экономика XXI века. – 2006. – Т.11. – С. 55-66.

References

1. Andreev, O.A. (2004), "Organizational and legal problems of the movement of goods across the customs border of the Russian Federation by individuals", Thesis abstract of Cand. Sc. (Jur.), 12.00.14, Nizhniy Novgorod, Russia, 23 p.
2. Belyakov, R.A. and Kardanov, V.A. (2016), *O poriadke peremeshcheniia tovarov fizicheskimi litsami cherez tamozhennuiu granitsu Tamozhennogo soiuza* [On the procedure for the movement of goods by individuals through the customs border of the Customs Union], monograph, YuSTITSIIA, Moscow, Russia, 76 p.
3. Gamidullaev, S.N. (2010), *Informatsionnoe obespechenie lits, sleduiushchikh cherez granitsu Rossii, svedeniiami ob aktakh tamozhennogo zakonodatelstva i inykh pravovykh aktov* [Information support for persons crossing the Russian border, information on acts of customs legislation and other legal acts], research report, Rostov-na-Donu, Russia, 185 p.

4. Garmonnikov, S.N. (2010), "Improvement of the administrative and legal mechanism for customs clearance and customs control of vehicles moving across the borders of the Belarus-Russia Union State", *Zhurnal rossiyskogo prava*, no. 4, pp. 124-130.

5. Gladkikh, A.G. (2005), "Moving of goods in international postal items (customs and legal aspect)", Thesis abstract of Cand. Sc. (Jur.), 12.00.14, Saratov, Russia, 23 p.

6. Ershov, A.D. and Kolosov, S.A. (2011), "Innovative models of the mobile organization of customs control in the international high-speed passenger trains Russia – Finland", *Vestnik Rossiyskoy tamozhennoy akademii*, no. 1, pp. 47-55.

7. Ershov, A.D. and Kopaneva, P.S. (2014), *Informatsionnoe obespechenie upravleniia v tamozhennoy sisteme* [Information support of management in the customs system], Znanie, Moscow, Russia, 232 p.

8. Skudalova, T.V. and Moiseeva, I.M. (2014), *Razvitie nauchno-metodicheskikh osnov tamozhennogo regulirovaniia peremeshcheniia tovarov fizicheskimi litsami cherez tamozhennuiu granitsu Tamozhennogo soiuz* [Development of scientific and methodological foundations of the customs regulation of the movement of goods by individuals through the customs border of the Customs Union], monograph, Gos. kazennoe obrazovatelnoe uchrezhdenie vyssh. prof. obrazovaniia «Rossiyskaia tamozhennaia akad.», Izd-vo Rossiyskoy tamozhennoy akad., Moscow, Russia, 147 p.

9. Taranov, A.V. (2010), "On the issue of compulsory collection of customs payments from individuals", *Finansovoe pravo*, no. 8, pp. 36-39.

10. Tsivinskiy, R.V. (2006), "Customs regulation of international postal items", *Ekonomika XXI veka*, Vol. 11, pp. 55-66.

Прус Л.Р. ІНФОРМАЦІЙНА ВЗАЄМОДІЯ МИТНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ З ГРОМАДЯНАМИ ЩОДО ПРОПУСКУ ТОВАРІВ, ЩО ПЕРЕМІЩУЮТЬ (ПЕРЕСИЛАЮТЬ) ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Мета – проведення аналізу інформаційної взаємодії митних адміністрацій та громадян, зокрема шляхом вивчення міжнародного досвіду інформування та консультування громадян митними органами.

Методика дослідження. У процесі дослідження використовувалися наступні методи: діалектичний і абстрактно-логічний (пізнання сутності, особливостей використання інформаційної взаємодії митних адміністрацій з громадянами); бібліографічний (вивчення і опрацювання наукових джерел, що присвячені впровадженню та розвитку інформаційних засобів інформування митними органами); системного узагальнення, порівняння (оцінка зарубіжного досвіду доведення інформації до громадян про митні правила та митне законодавство); аналітичний (аналіз типології взаємодії митних адміністрацій з громадянами з питань пропуску товарів через митний кордон).

Результати. Досліджено інформаційну взаємодію митних адміністрацій та громадян з митних питань. Виокремлено 2 елементи такої взаємодії: інформування та консультування. Проаналізовано види поширення інформації. Наведено поняття «доведення інформації». Відзначено, що задля уніфікації правового регулювання застосування об'єктів, за допомогою яких розпорядник інформації здійснює поширення інформації, варто застосовувати термін «засіб інформування». З'ясовано, що необхідним є усунення протиріч між правозастосовною практикою поширення інформації митною адміністрацією і теоретичними підходами до зазначеної проблематики.

Наукова новизна полягає у запропонованій класифікації адміністративних форм інформування, які здійснюються митними адміністраціями.

Практична значущість полягає у вивченні міжнародного досвіду інформування громадян з митних питань митними адміністраціями. Результати дослідження можуть бути використані органами державної влади, зокрема, в рамках діяльності ДФС України, для удосконалення механізму обміну інформацією між громадянами та митною адміністрацією.

Ключові слова: інформаційна взаємодія, інформування, консультування, митна адміністрація, засоби інформування, доведення інформації.

Prus L.R. INFORMATIONAL COOPERATION BETWEEN CUSTOMS ADMINISTRATIONS AND CITIZENS ON THE PASSING OF GOODS, WHICH ARE MOVING (SENDING) ACROSS THE CUSTOMS BORDER: THEORETICAL PRINCIPLES AND INTERNATIONAL EXPERIENCE

Purpose is to conduct an analysis of the information interaction between customs administrations and citizens, in particular by studying international experience of informing and consulting citizens by customs authorities.

Methodology of research. In the process of research, the following methods were used: dialectical and abstract-logical (knowledge of the essence, features of the use of information interaction between customs administrations and citizens); bibliographic (studying and processing of scientific sources devoted to the introduction and development of information media by the customs authorities); systematic synthesis, comparison (assessment of foreign experience in bringing information to citizens about customs rules and customs legislation); analytical (analysis of the typology of interaction of customs administrations with citizens on issues of goods passing through the customs border).

Findings. The information interaction between customs administrations and citizens on customs issues was investigated. There are 2 elements of such interaction: information and counseling. The types of distribution of information are analyzed.

The concept of «proof of information» is given. It is noted that in order to unify the legal regulation of the use of objects by which the information manager disseminates information it is necessary to use the term «means of informing».

It has been found out that it is necessary to eliminate the contradictions between the law enforcement practice of disseminating information by the customs administration and the theoretical approaches to the mentioned problem.

Originality lies in the proposed classification of administrative forms of information provided by customs administrations.

Practical value is the study of international experience in informing citizens about customs issues by customs administrations. The results of the study can be used by public authorities, in particular, within the framework of the SFS of Ukraine, to improve the mechanism for the exchange of information between citizens and the customs administration.

Key words: information interaction, information, counseling, customs administration, means of informing, information proving.

Прус Л.Р. ИНФОРМАЦИОННОЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ТАМОЖЕННЫХ АДМИНИСТРАЦИЙ С ГРАЖДАНАМИ ПО ПРОПУСКУ ТОВАРОВ, КОТОРЫЕ ПЕРЕМЕЩАЮТ (ПЕРЕСЫЛАЮТ) ЧЕРЕЗ ТАМОЖЕННУЮ ГРАНИЦУ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ

Цель – проведение анализа информационного взаимодействия таможенных администраций и граждан, в частности путем изучения международного опыта информирования и консультирования граждан таможенными органами.

Методика исследования. В процессе исследования использовались следующие методы: диалектический и абстрактно-логический (познание сущности, особенностей использования информационного взаимодействия таможенных администраций с гражданами); библиографический (изучение и обработки научных источников, посвященных внедрению и развитию информационных средств информирования таможенными органами); системного обобщения, сравнения (оценка зарубежного опыта доведения информации до граждан о таможенных правилах и таможенном законодательстве); аналитический (анализ типологии взаимодействия таможенных администраций с гражданами по вопросам пропуска товаров через таможенную границу).

Результаты. Исследовано информационное взаимодействие таможенных администраций и граждан по таможенным вопросам. Выделено 2 элемента такого взаимодействия: информирование и консультирование. Проанализированы виды распространения информации. Приведено понятие «доведение информации». Отмечено, что для унификации правового регулирования применения объектов, с помощью которых распорядитель информации осуществляет распространение информации, следует применять термин «средство информирования». Выяснено, что необходимо устранение противоречий между правоприменительной практикой распространения информации таможенной администрацией и теоретическими подходами к указанной проблематике.

Научная новизна заключается в предложенной классификации административных форм информирования, которые осуществляются таможенными администрациями.

Практическая значимость заключается в изучении международного опыта информирования граждан по таможенным вопросам таможенными администрациями. Результаты исследования могут быть использованы органами государственной власти, в частности, в рамках деятельности ДФС Украины, для совершенствования механизма обмена информацией между гражданами и таможенной администрацией.

Ключевые слова: информационное взаимодействие, информирование, консультирование, таможенная администрация, средства информирования, доведение информации.